

Aan
de gemeenteraad

Datum 9 januari 2024
Zaaknummer 2024-0000250
Betreft Vaststellen Aanpak Vergroening Binnenstad - NIEUW

Vergadering van
Portefeuillehouder: Maarten Burggraaf
Begrotingsprogramma Levendig, Leefbaar en Veilig Dordrecht
Kernteam/Opgave: Opgaven - Levendige Binnenstad
Auteur: Rick Naaktgeboren
E-mail: r.naaktgeboren@dordrecht.nl
Verantwoordelijke:
Openbaar: Ja

Voorgesteld besluit

de werkwijze en toolbox ontwikkeld door Plan Terra B.V., zoals beschreven in het rapport 'Wat is goede vergroening in de binnenstad van Dordrecht – toolbox, werkwijze en aanbevelingen voor specifieke vergroeningsplekken' (voorbeelden blz. 30 - 35) vast te stellen als systematiek voor de vergroening van de stad;

voor de binnenstad een tienjarenplan van vergroening te starten en een budget van € 550.000,- beschikbaar te stellen uit de AD2030 Reserve Binnenstadontwikkeling voor de in dit voorstel beschreven startprojecten en de begroting dienovereenkomstig te wijzigen conform begrotingswijziging met nummer 224009.

Raadsvoorstel

Wat is het doel?

In het Politiek akkoord 2022 – 2026 'Samen bouwen aan een sterk en groen Dordrecht' is een forse ambitie voor een duurzame en groene stad geformuleerd. Een groene gezonde omgeving draagt bij aan een fijn woon- en leefklimaat. Het stimuleert biodiversiteit en verlaagt hittestress. Schone lucht, fris water en een goede bodemkwaliteit zijn stuk voor stuk van levensbelang.

In het programma Groenblauw staat beschreven hoe in de komende tien jaar de ambities kunnen worden bereikt. Vanuit het programma is al heel veel in gang gezet en is nu de verbinding gelegd om tot een integraal groenplan voor de binnenstad te komen. Hieruit is een aanpak en systematiek voorgekomen die gestart wordt in de binnenstad, maar ook als blauwdruk kan worden gebruikt voor de aanpak in andere delen van de stad in latere fases.

Een groenere binnenstad maakt het aantrekkelijker voor bewoners en bezoekers en maakt het beter bestand tegen weersextremen met de huidige klimaatveranderingen. Dat lukt niet allemaal op korte termijn. Het streven is om ook de binnenstad, binnen de termijn van tien jaar, zodanig vergroend te hebben dat het een aantrekkelijke en aangename omgeving is om te verblijven met een hoge belevingswaarde. Dat mag dan niet meer leiden tot hittestress leiden en overvloedige regenval mag niet leiden tot wateroverlast.

Door het aanbrengen van meer groen op het maaiveld en ook te werken, aan vergroening van gevels en daken moet de stad ook aantrekkelijker worden zodat bewoners en bezoekers en met plezier vertoeven.

Wat zijn per beslispoint de argumenten en wat is hierop de toelichting?

In het Toekomstbeeld Binnenstad Dordrecht 'Slijpen aan een diamant', door de raad op 1 februari 2022 vastgesteld, is het vergroenen van de binnenstad één van de leidende thema's.

In het kader van de Agenda 2030 is budget gereserveerd voor de transformatie van de binnenstad. We gaan de belevingswaarde van de Binnenstad vergroten, onder andere door het verschuiven van het accent van de auto naar een openbare ruimte om comfortabel te verblijven met meer groen.

Een groenere binnenstad draagt bij aan:

1. Een hogere belevingswaarde (aantrekkelijkheid) van de binnenstad.
2. Het beperken van hittestress en wateroverlast.
3. Het versterken van de biodiversiteit.
4. Het ondersteunen van een gezonde leefstijl.

Aan Plan Terra B.V. is gevraagd om een Integraal Groenplan voor de binnenstad op te stellen. Er is al veel 'goed' groen in de binnenstad met prachtige binnentuinen en groenstructuren, zo hebben we geconstateerd.

In het rapport '*Wat is goede vergroening in de binnenstad van Dordrecht – toolbox, werkwijze en aanbevelingen voor specifieke vergroeningsplekken*' staat beschreven dat Plan Terra B.V. na een uitgebreide participatieronde tot de conclusie komt dat het maken van een integrale kaart voor de vergroening van de binnenstad niet alleen moeilijk, maar ook onbruikbaar is. Elke plek in de binnenstad kent afwegingen die bepalen welke vorm van vergroening het beste is, moet het groen op die plek bijdragen aan beleving, biodiversiteit, verkoeling of het vertragen van verkeer en welke beperkingen kent die plek.

Plan Terra B.V. heeft een werkwijze en toolbox ontwikkeld om per plek te kunnen bezien wat goed groen is op die plek. Deze werkwijze en toolbox nemen wij over als instrument voor de vergroeningsaanpak van de stad. We maken een start met deze aanpak in de binnenstad.

Plan Terra B.V. heeft een zogenaamde vergroeningskaart opgesteld op basis van de gesprekken in de binnenstad. De kaart omvat de bestaande groenstructuren, diverse routes en een overzicht van mogelijke vergroeningsplekken, makkelijk te verbeteren groenplekken, mogelijke plekken voor kade- en/of drijfgroen en plekken waar vergroening met participatie tot stand moet komen in verband met ruimtegebrek.

Dit voorstel gaat vooral over het groen wat we waar en wanneer willen uitbreiden en verbeteren. Het zal een flinke uitdaging zijn om het einddoel te halen. Door de complexiteit lukt dat ook niet in enkele jaren maar is, zoals eerder vermeld, het een lange termijn traject van minimaal tien jaar. Waar mogelijk zullen we inzetten op snelle acties, maar we zullen zoveel mogelijk de verbinding leggen met het MOP.

We staan voor een periode van grote veranderingen in de ruimte in de stad. Dit gaat niet alleen over de ruimte die openbaar is maar ook de overige ruimtes van bedrijven en particulieren. Gezamenlijk zullen we het klimaat in de stad moeten aanpakken om de stad over een lange termijn leefbaar te houden. Deze veranderingen hebben grote impact over de inrichting en het gebruik van de ruimte. Inrichting en gebruik zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Gezamenlijk betekent vooral ook met de bewoners, ondernemers, vastgoedeigenaren en gebruikers in de stad. Omdat alle veranderingen alleen slagen als we met elkaar de mogelijkheden bespreken en ook moeten luisteren naar elkaar wordt allereerst ingezet op participatie. We moeten eerst het probleem gezamenlijk duiden om vervolgens te kunnen werken aan oplossingen. Daarbij valt het op dat de een al veel met oplossingen bezig is en de ander nog van nut en noodzaak overtuigd moet worden.

De kaders

We starten nu met de vergroening van de binnenstad. De prioriteiten volgen uit het Toekomstbeeld Binnenstad om de belevingskwaliteit te vergroten. Dat doen we in samenhang met andere belangrijke functies die de openbare ruimte nodig heeft. In bijgaand 'parapluverhaal binnenstad' wordt de samenhang en de relatie met andere functies en doelstellingen nader geduid.

De vergroeningskaart biedt houvast voor de aan te pakken locaties. Zoals hierboven aangegeven hebben we daar een lange adem voor nodig. We gaan waar mogelijk werk met werk maken, waarbij ook oog is voor de behoefte aan hondenuitlaatvoorzieningen in de binnenstad. De volgorde van projecten wordt mede bepaald door de noodzaak van technisch onderhoud aan de openbare ruimte. Daar waar in de binnenstad onderhoud nodig is wordt meteen onderzocht hoe verdere vergroening vorm gegeven kan worden.

Financiële kaders zijn gesteld doordat het vergroenen grotendeels bekostigd wordt uit de AD2030 Reserve Binnenstadontwikkeling. De uitgaven moeten in evenredigheid met andere doelstellingen binnen het budget verdeeld worden. Hiervoor wordt periodiek een raadsvoorstel ingediend.

Prioriteiten

1. Projecten - eerder heeft u een besluit genomen om met het project Grote Markt e.o. en Dickeplein/Merwekade te starten, hierbij wordt de groenopgave integraal meegenomen. We starten met een pilot op de Aardappelmarkt . We hebben het bewegend bos ingezet om de parkeerdruk te monitoren wanneer de parkeerplekken op de Aardappelmarkt (tijdelijk) komen te vervallen ten gunste van groen. In het kader van de Impulsaanpak Winkelgebieden is subsidie toegezegd voor de herontwikkeling van het Statenplein. Deze ligt op de as Statenplein–Achterom, waar evenals op de as Visstraat–Bagijnhof veel ontwikkelingen zijn, zie ook de Horecanota, Evenementennota en de Marktvisie, de wens tot herinrichting van het Statenplein en het autoluw maken van Bagijnhof/Visstraat. Vergroening laten we gelijk mee oplopen met deze ontwikkelingen. Vergroening in het kader van onder andere hittestress zal één van de belangrijkste uitgangspunten zijn bij de herinrichting van het Statenplein. Wij betrekken hierbij nadrukkelijk de eigenaren rondom het plein en hopen hen te verleiden om ook een bijdrage te leveren aan vergroenen van de gevels. Een herinrichting van de Kolfstraat zal prioriteit krijgen.

2. In coproductie met de opgave Mobiliteit is het **Bewegend Bos** de aanleiding om een aantal pilots/experimenten op te starten om op diverse plekken het draagvlak te onderzoeken om bestaande parkeerplaatsen te vergroenen. Deze aanpak lijkt, mede dankzij een intensief participatietraject, succesvol uit te pakken. Bewoners zijn bereid, mits een alternatief wordt geboden of dat de parkeerdruk acceptabel blijft, om parkeerplaatsen op te heffen ten gunste van groen. Tijdens het Bewegend Bos wordt de parkeerdruk gemonitord. Het participatietraject wordt bekostigd vanuit mobiliteit. De bomen/planten uit het Bewegend Bos zijn deels gefinancierd vanuit de pilot Groenplan en deels uit Mobiliteit. De transformatie van parkeerplek naar plant-/boomvak inclusief werkvoorbereiding en realisatie is financieel nog niet geregeld. Dat is meegenomen in de nu voorliggende kredietaanvraag.

Het betreft vooralsnog de volgende locaties:

1. Bagijnhof.
2. Hoge Nieuwstraat.
3. Grote Kerksbuurt.
4. Binnen/Buiten Kalkhaven.
5. Prinsenstraat/Leuvebrug.
6. Voorstraat-Noord – gedeelte Steegoversloot – Nieuwbrug.

3. Pilots Plan Terra B.V. - We hebben met Plan Terra B.V. afgesproken dat we twee pilots uitvoeren in de stad om de toolbox, werkwijzen en methode uit te testen. De twee locaties bepalen we in overleg met de Meedenkgroep (zie Participatie).

4. Centrumgebied - de werkgroep Openbare Ruimte van de POBD, de ondernemersvereniging in de binnenstad, heeft bekeken hoe de voetgangersgebieden op de korte termijn groener en aantrekkelijker gemaakt kunnen worden. Dat is nader uitgewerkt met boom- en plantenbakken en mogelijkheden voor gevelgroen en gevel- en containertuintjes. Iedere plaats in de stad vraagt een andere oplossing. Samen met Plan Terra bekijken we of de uitwerking van de POBD deels creatiever ingevuld kunnen worden.

5. Tuin Brasserie De Witt - rondom Brasserie De Witt gaan we de openbare ruimte verbeteren, hiermee creëren we een aantrekkelijk verblijfsgebied met respect voor de leefbaarheid. Parkeerplaatsen verdwijnen en er wordt groen toegevoegd. De tuin is ontworpen door de bekende

landschapsarchitect Piet Oudolf. De ambities zijn hoog. Deels ligt de tuin op grondgebied van de gemeente. De ontwikkelaars/eigenaren hebben de kosten voor het totale ontwerp voor hun rekening genomen. Zij nemen ook de aanlegkosten op hun grondgebied voor hun rekening en de gemeente die voor haar grondgebied. Hierin nemen we ook het verwijderen van parkeerplaatsen en het toevoegen van fietsparkeerplaatsen mee.

6. Bewonersinitiatieven - bewoners zijn en worden betrokken bij het groen in hun straat. Veel bewoners hebben inmiddels al een geveltuintje, waarbij de gemeente de aanlegkosten voor haar rekening neemt en de bewoners de invulling met planten en struiken. Veel bewoners hebben uitstekende ideeën als het gaat om het vergroenen van de eigen omgeving. Deze willen we waar mogelijk faciliteren.

Wat zijn kanttekeningen en/of risico's bij dit voorstel?

Medewerking van bewoners en ondernemers en vastgoedeigenaren.

Welk (participatie)proces is doorlopen om tot dit voorstel te komen?

Er is veel aandacht voor participatie. In het bijgaande rapport is het participatieproces tot nu toe beschreven. Daarnaast is het participatiemiddel Bewegend Bos ingezet.

Er is een meedenkgroep samengesteld, bestaande uit vertegenwoordigers van het Bewonersplatform Binnenstad, de POBD (vanaf nu Binnenstadsbedrijf Dordrecht) en de Bomenridders. Deze groep willen we graag betrekken bij de prioritering en nadere uitwerking. Binnen het kader van het door de gemeenteraad vastgestelde Toekomstbeeld Binnenstad.

Het is van belang dat de genoemde belangengroepen op gelijk niveau meedoen in de transitie. Door het ontwikkelde participatiemodel wordt verwacht dat dit goed is geborgd. Dit zal tijdens het proces steeds een punt van aandacht zijn.

Wat zijn de belangrijkste gerelateerde besluiten?

2021-0156852 [Slijpen aan een diamant - Toekomstbeeld Binnenstad Dordrecht](#) raadsvergadering 01-02-2022.

2022-0198353 [Maatschappelijke businesscase Toekomstbeeld Binnenstad Dordrecht 'Slijpen aan een diamant'](#) raadsvergadering 14-03-2023.

Hoe wordt dit betaald?

Voorgesteld wordt om voor de uitwerking van projecten een budget van € 550.000,- beschikbaar te stellen met een dekking vanuit de reserve AD2030 Binnenstadontwikkeling.

Vanuit de POBD, de ontwikkelaars van Brasserie De Witt, de bewoners en andere stakeholders worden cofinancieringsbijdragen geleverd.

De restant reserve AD2030 Binnenstadontwikkeling bedraagt:

Agenda 2030 Binnenstadsontwikkeling	€ 40.000.000,00*	Raadsbesluit
Raadsvoorstel Toekomstbeeld Binnenstad Dordrecht	€ 250.000,00	01-02-2022
Raadsvoorstel Maatschappelijke Business Case Decisio + Grote Markt c.a. waaronder voorbereidingskrediet Grote Markt	€ 1.250.000,00	14-03-2023
Raadsvoorstel Horecanota	€ 200.000,00	06-02-2024?
Raadsvoorstel Aanpak vergroening Binnenstad	€ 550.000,00	06-02-2024?
Restant	€ 37.750.000,00	

* Dit bedrag is inclusief de reservering van € 15 miljoen ten behoeve van parkeergarage Spuihaven.

* In de Maatschappelijke Business Case van Decisio telt het totaal aan gewenste investeringen op

tot € 50-55 miljoen (zie blz. 15 van het rapport). Het tekort moet (deels) gedekt worden vanuit cofinanciering. Vanuit de Impulsaanpak Winkelgebieden heeft het ministerie van EZ voor het Statenplein € 1.530.488,00 (excl. btw) subsidie toegezegd.

Wat is het vervolg op het raadsbesluit?

Een Projectleider Openbare Ruimte zal met alle bovenstaande trajecten aan de gang gaan. Zodat op korte termijn zichtbaar de binnenstad zal vergroenen.

Aan de Meedenkgroep wordt gevraagd om de eigen achterban te informeren.

Het college van Burgemeester en Wethouders

De raad van de gemeente DORDRECHT;

gezien het voorstel van het college van Burgemeester en Wethouders van 9 januari 2024 inzake Vaststellen Aanpak Vergroening Binnenstad - NIEUW ;

gelet op artikel 192, lid 1 van de Gemeentewet;

b e s l u i t :

de werkwijze en toolbox ontwikkeld door Plan Terra B.V., zoals beschreven in het rapport 'Wat is goede vergroening in de binnenstad van Dordrecht – toolbox, werkwijze en aanbevelingen voor specifieke vergroeningsplekken' (voorbeelden blz. 30 - 35) vast te stellen als systematiek voor de vergroening van de stad;

voor de binnenstad een tienjarenplan van vergroening te starten en een budget van € 550.000,- beschikbaar te stellen uit de AD2030 Reserve Binnenstadontwikkeling voor de in dit voorstel beschreven startprojecten en de begroting dienovereenkomstig te wijzigen conform begrotingswijziging met nummer 224009.

Aldus besloten in de vergadering van